

super- on, mutta *sub-* puuttuu, vaikka *sub-*alkuisia sanoja on huomattavasti enemmän kuin *super-*alkuisia. Niinkin keskeiset sanat kuin *tekniikka* ja *teknologia* ovat jääneet pois; itsenäiseen vierassanaoppaaseen ne kuuluvat (ne ovat kyllä Kielioppaassa). Hakusana *seksologia* on kahteen kertaan ja *signifikatiivinen* on virheellisessä muodossa.

Itkonen käsittelee johdannossa myös adjektiiivityyppejä *kriittinen* — *kriittinen*. Sanastossa on päämuotona *sentimentaali*, jolla on tietysti vieraskieliset kiinnekohtansa. En ole juuri kuullut puhuttavan *sentimentaalista* luonteesta, *sentimentalisesta* kylläkin. Attribuuttina *sentimentaali* vielä menettelee mutta ei ymmärtääkseni predikatiivina (*Hän on niin sentimentaali*, olkoonkin, että suuressa maailmassa sanotaan *I'm Getting Sentimental Over You*). Eräisiin sanoihin merkittyjä ääntöohjeita olisi voinut vieläkin suomalaisentaa: sanoisin yksinkertaisesti [douglasskuusi], en [duglas tai daglaskuusi].

Terho Itkosen opas on tiivis esitys kansainvälisestä sanastosta ja siihen liittyvistä ongelmista; se on myös persoonallinen kannotoissaan, joskus salaviisaskin. Se olisi vielä parempi, jos tekijä olisi eritellyt niitä tapauksia ja tilaisuuksia, joissa jopa »ei-suositeltavia» vierassanoja käytetään. Joskus *data*, *dilemma* ja *design* ovat yhtä käypää nykysuomea kuin *human interest*. Kustantajan (Kirjayhtymän) vastaava saakoon tukkapöllyä siitä, että kirjasta ovat jääneet pois painopaikka ja -vuosi — ja mikä pahinta — myös ISBN-numero. Nyt ei edes kansallisbibliografia tunne teosta!

KALEVI KOUKKUNEN

Nykysuomen perussanat, perussuomen nykysanat 2

Suomen kielen perussanakirja. Toinen osa L–R. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 55. Toimitus: RISTO HAARALA, päätoimittaja, MARJA LEHTINEN, toimitussihteeri, EJA-RIITTA GRÖNROS, TARU KOLEHMAINEN, IRMA NISSINEN; RIITTA ERONEN, taivutustyypit, MINNA SUORSA, tekstinkäsittely. VAPK-kustannus. Helsinki 1992. 699 s.

Suomen kielen perussanakirjan (PS) ensimmäinen osa ilmestyi syksyllä 1990. Esittelin sen *Virittäjän* numerossa 1/1991 s. 59–64. Koska PS on nimensä mukaisesti peruslaatuinen (jota sanaa ei kirjassa ole) sanakirjahanke ja vaikuttaa suomen kieleen laajasti ja pitkään, on paikallaan arvioida teoksen toinenkin osa, joka ilmestyi toukokuussa 1992, vain puolisentoista vuotta ensimmäisen osan jälkeen. Nyt on PS:n kahdessa osassa käsillä jo 2/3 nykysuomen sanastosta ja kielenkäytöstä. Sanakirjan kolmannen osan (R–Ö) on määrä ilmestyä 1994. Ensimmäisessä osassa oli sivuja 646, toisessa osassa on puolensataa enemmän, 699: l-kirjainta 138 sivua, m:ää 132, n:ää 58, o:ta 48, p:tä 212 (kolmasosa koko sanastosta) ja r:ää 105 sivua; q-alkuisia hakusanoja on neljä.

Jos muutamalla sanalla haluaisi luonnehtia sitä yhteiskuntaa, jota PS:n toisen osan kielenkäyttö kuvaa ja ehkä edustaakin, sanat olisivat *lähi-*, *palvelu-* ja *pika-*alkuiset hakusanat. Noista iskusanoista voi löytää jopa vallankäytön ja vaikuttamisen ituja, toisaalta myös ajanomaisia pyrkimyksiä. Vertailen Nykysuomen sanakirjan (NS) ja PS:n sanastoa havainnollistaakseni toisaalta kielen kehitystä ja toisaalta noiden teosten erilaisia lähtökohtia. NS:ssa esiintymättömiä PS:n »lähisanoja» ovat seuraavat: *lähiavaruus*, *lähidemokratia*, *lähihistoria*, *lähijuna*, *lähikasvattaja*, *lähikauppa*, *lähiläisit*, *lähilukeminen*, *lähiluku*, *lähimenneisyys*, *lähimuisti*, *lähimyymälä*, *lähinäkö*, *lähiomainen*, *lähiosoite*, *lähipoliisi*, *lähiradio*, *lähitavoite*, *lähitelevisio*, *lähituntuma*, *lähivalot*, *lähiverkko* ja *lähiviestintä*. PS:sta

taas puuttuvat seuraavat NS:n sanat: *lähiainainen, lähialue* (omituista että puuttuu), *lähiarvo* (PS:ssa *likiarvo*), *lähiase, lähiasema, lähihetki, lähi-itä* (us. *Lähi-itä*), *lähikamppailu, lähikatu, lähikaupunki, lähikosketus, lähikunta, lähikylä, lähimaa, lähimaakunta, lähimainen, lähimatkainen* (NS *Lähimatkaiset linja-autot*; tähän liittyy kiinnostava havainto: *bussi* on syrjäyttänyt *linja-auton*), *lähimetsä, lähiminuutti, lähimuoto, lähimääräinen, lähiniitty, lähiotte- lu, lähipaikka* (NS *Lähipaikkojen nuorta väkeä*; onko *lähiseutu* syrjäyttänyt *lähipaikan*?), *lähipaikkakunta, lähipartiointi, lähipitäen, lähipitäinen* (likipitäisesti esiintymätön), *lähipitäjä, lähipitäjälainen, lähipuolustus, lähipöytä, lähisaari, lähisaaristo, lähisaarto, lähisatama, lähiseuraava, lähiseutulainen, lähisuku, lähisukuinen, lähitaistelijä, lähitalo, lähitiedustelija, lähitiedustelu, lähitoiminta, lähituleva, lähitunti, lähituttava, lähitähystys, lähivaltio, lähivarmistus, lähivedet* ja *lähivuosisikymmen*. Näistä monet lienevät olleet jo NS:n kirjoitamisaikaan harvinaisia, elleivät suorastaan tyyten esiintymättömiä. Niinkin tuoreelta tuntuva sana kuin *lähiliikenne* on NS:ssa (esimerkkinä *Lähiliikennettä välittävät linja-autot*).

Entä »palveluyhteiskunnan» sanat? PS:ssa ovat seuraavat uudet *palvelu*-sanat: *palveluala, palvelualtis, palveluammatti, palveluelinkeino, palveluhalu, palveluhaluinen, palveluhenkinen, palvelukeskus, palvelumaksu, palvelumyymälä, palvelunumero, palvelupalkkio, palvelupiste, palvelupuhelin, palvelutalo, palvelutaso, palvelutiski* ja *palveluyhteiskunta*. Vain NS:ssa ovat *palveluaika* ja *palvelurahajärjestelmä*. Osa sanoista on NS:ssa *palvelus*-alkuisina: *palvelushalu, palvelushaluinen, palvelusmaksu* ja *palvelusvalmis*. Tietysti PS:ssa on *pikapankki*, ja liioiteltua vauhdikkuutta kuvaavat mm. sanat *pikahiutaleet, pikakaakao, pikakahvi, pikakamera, pikakelaus, pikalevy* (PS ilmoittaa vain merkityksen 'erityisen nopeasti kuumeneva keittolevy', ei radion alkuaikoina käytettyä pikääänitettä), *pikaluku, pikamakaroni, pikamääräys, pikapesu, pikapesula, pikapikaa,*

pikapuhe, pikaruoka, pikaruokapaikka, pikasakko, pikaside, pikasuutari, pikatukku, pikauusinta, pikavalinta, pikavalintakytkin, pikavisiitti ja *pikavuoro*. Jo NS:ssa on *pikateria*, jonka loistava määritelmä kuuluu: 'ateria, joka valmistetaan, tarjoillaan t. s. y. ö. d. ä. ä. n. nopeasti'. Eikä pikaruokaa haluavien tarvitse enää tilata *nuggetseja*, vaan PS on suomalaistanut ruuan muotoon *nugetti*.

Niin kuin monessa yhteydessä on todettu, PS:ssa tuntuu ja näkyy naisnäkökulma. Vihdoin! Perspektiiviä avartavat seuraavat *nais*-alkuiset sanat: *naisasia, naisasiailiike, naiseläjä, naishahmo, naishallitsija, naishenkilö, naishormoni, naisihanne, naisihminen, naisjohtaja, naisjoukkue, naisjuttu, naisjärjestö, naiskauneus, naiskulttuuri, naiskuoro, naiskuorolaulu, naiskuva, naisliike, naislääkäri, naismaailma* (esimerkkinä *Mies, jolla on menestystä naismaailmassa*; yhdyssanatkin eriytyvät: ei ole *miesmaailmaa*), *naismainen, naismaisesti, naismaisuus, naisministeri, naisnäkökulma, naisopettaja, naisopiskelija, naisosasto, naispaikka, naispappeus, naispappi, naispiispa, naispuolinen, naisrauha, naissankari, naisseikkailu, naisseura, naissuhde, naissuku, naissukupuoli, naisteologi, naistoimikunta, naistutkimus, naistuttava, naistyöntekijä, naistyövoima, naisurheilija, naisurheilu, naisvalta, naisvaltainen, naisvaltaistua, naisvaltikka, naisvieras, naisviha, naisvoimistelija, naisvoimistelu, naisvoittoinen, naisväestö, naisväki, naisystävä* ja *naisääni*. Lisäksi tulevat vielä *naisen-* ja *naisten*-alkuiset sanat; puuttuu *naishistoria*, joka on englanniksi *herstory*, koska *miestistoria* on *history*! PS:ssa on *nais*-artikkeleissa seitsemän leikilliseksi luonnehdittua sanaa (*käydä naisissa, naiseläjä, naisisto, naissuku, naisvalta, naisvaltikka* ja *naisväki*), *mies*-artikkeleissa vain *miessuku*. Kertooko suhde naisen- vai miehenpuolten huumorista?

Monilla — etten sanoisi kaikilla — on varmaan se käsitys, että PS:ssa on naisnäkökulman ansiosta verrattomasti enemmän *nais*-alkuisia sanoja kuin NS:ssa. Asia on kuitenkin päinvastoin. NS:n hakusanamää-

rää kasvattavat monet ammattinimikkeet (*naisfarmaseutti, -filosofi, -hammaslääkäri, -hieroja* ym.). Mutta PS:ssa tulee esiin naiseuden tiedostava näkökulma. Naisasiasta on hyvä siirtyä ammattihenkilöihin. Sanakirjassa on *lakimies*, joka määritellään sukupuolettomaksi 'oikeustieteen tutkinnon suorittaneeksi lakiasioiden hoitajaksi' eli 'juristiksi'. Niin ikään on *lehtimies*, joka on 'sanoma- t. aikakauslehden toimittaja' eli 'journalisti'. Mutta kuinka on mahdollista, että toimituksen naisisto on hyväksynyt sanan *lehtinainen* määrittelyksi tuon mokoman (s.v. *mokoma* l.c.) elatiiviselityksen »naispuolisesta sanoma- t. aikakauslehden toimittajasta»? Miksei 'naispuolinen sanoma- t. aikakauslehden toimittaja'?

Ellen erehdy, jotkut tutkijat vielä analysoivat PS:n *mies-* ja *nais-*alkuisia sanoja ja ehkäpä muutenkin sanakirjan näkökulmia. Tutkittaviksi tulevat seuraavat sanat: *mieshenkilö, mieshukka, miesihanne, miesjoukko, miesjoukkue, mieskohtainen, mieskohtaisesti, mieskunto, mieskuntoinen, mieskuntoisuus, mieskuoro, mieskuorolaulu, mieskvartetti, miesleski, miesluku, mieslukuinen, mieslukuisesti, miesmuistiin, miesmurha, miesmäinen, miesmäisesti, miesmäisyys, miesnäkökulma, miesopettaja, miesopiskelija, miespaikka* (esimerkkinä *Makuuvaunun miespaikka*), *miespalvelija, miespappi, miesparka, miespolvi, miespuolinen, miesraukka, miesseura, miessuhde, miessuku, miessukupuoli, miestappio, miestappo, miestoveri, miestutkimus, miestuttava, miestyöpäivä, miestyövoima, miestyövuosi, miesvahvuus, miesvaltainen, miesvaltaisuus, miesvanki, miesvartiointi, miesvieras, miesvoima, miesvoittainen, miesväestö, miesväki, miesylivoima, miesystävä ja miesääni*.

Uudet sanat ja vanhojen uudet merkitykset toimitus on kirjannut tunnollisesti eli niin kuin NS määrittelee: kaiken parhaan kykynsä mukaan ja ehdottoman rehellisesti. Niinpä idiomi *pestä rahaa* on mukana, mutta — voi kauhistus! — sanakirjassa ei ole *pesupalloa* ('pesunesteen annosteluun käytettävä muovipallo, joka pannaan pesukoneeseen pyykin sekaan'). On *maailmanpe-*

rintö, pelihousut ja pysäköintikiekko, puutuu *lyhythoitoinen, matkavero, naapurisopimus, nopeudenrajoitin, nopeusvalvonta, osoitepalvelu ja pelikasino* (on kyläkin *pelihuone* ja *pelihuoneisto* 'huoneisto jossa pelataan uhkapeliä, kasino'). Erikoista on, että sana *missi* esiintyy englantilaisessa muodossa *miss*. Päiväperhoksi jäänyt tanssi *lambada* on hakusanana, mutta paljon vanhempi *onestep* (*oonestepi*) puuttuu, sen sijaan vaikeampi *quickstep* on otettu; myöskään *karaoke* ei ehtinyt ensimmäiseen osaan. Ajankohtaisuus on suorastaan ylitetty, kun *laamannista* sanotaan, että se on 'vuodesta 1993 käräjäoikeuden puheenjohtaja (ja hallinnollinen päällikkö)'. *Pelinjohtaja* on paikallaan, myös urheilutermin *rakentaja* on mukana. Olympiakisojen määritelmä ei enää pidä aivan paikkaansa: kisoja ei järjestetä joka neljäs vuosi vaan joka toinen vuosi. Eikä ole laisinkaan selvää, että olympiarenkaat symboloisivat maanosia. Nykysuomen sivistyssanakirja määrittelee *pulisongit* vain 'poskiparraksi'. PS esittää hassun elatiiviselitteen »korvien etupuolelta tukan rajasta jonkin verran alaspäin ulottuvista partakaistaleista». Tosiasiallisesti NS määritteli asian vieläkin perusteellisemmin: »korvien juuresta tukan rajasta jonkin matkaa alaspäin ulottuvista parin senttimetrin levyisistä, tav. lyhyehköiksi leikatuista partakaistaleista; aik. myös leveämmästä ja tuuheammasta leukaan asti ulottuvasta poskiparrasta». Arvaako pulisonkejaan vaaliva pitävänsä moisia kaistaleita? Ja jos joku kirjan toimittajista kulkisi työmatkansa lähijunalla, olisi hakusanaan *runko* otettu myös sanan »junallinen» merkitys. Se tarkoittaa samaa kuin junan vaunu.

Ruokasanasto on tässäkin osassa herkkulisesti esillä: mukana ovat niin *pariisin* kuin *ranskanperunatkin* sekä *musakat* ja *muusit*. Sana *muusi* on merkitty arkikieliseksi; korrektimpaa olisi valmistaa ja syödä *sosetta* ja varsinkin *perunasosetta*. Tässäkin asiassa on tavallinen puhusuomi (jota sanaa PS ei tunne) jo mennyt edelle: *muusi* on varmasti tavallisempaa kuin *sose*. Ruokasanaston ohessa myös golfin termit näytävät olevan mukana: *par, putti, reikä*

(golfradan r:t) ym. Toimitus olisi osoittanut suurta kaukonäköisyyttä, jos oli ottanut hakanaksi kaipaamani *paineilmalaitteen* ja selvittänyt sanasekaannusta; nyt on kirjassa *happilaitte* päähakusanana, vaikka enää pieni osa laitteista on happilaitteita. Muuten palo- ja pelastustoimi on kiitettävästi mukana: selville käy jopa palopäällikön ja palokunnanpäällikön ero.

Valtio säästää väärässä paikassa, kun käyttöohjeet, lyhenneluettelo ja taivutustyyppit on jätetty pois toisesta osasta. Näin olisi tullut selitetyksi myös lyhenne koul.slg. (s.v. *reksi*). Valitin ensimmäistä osaa arvioidessani, ettei siihen ollut otettu hakusanoiksi lyhenteitä. Lähes saman valituksen esittäisin nytkin, ellei kirjasta löytyisi kuin löytyisikin lyhennehakusana *pH*. Mutta sellaiset lyhenteet kuin *ns.* ja *nk.* on ovelasti piilotettu *niin*-artikkelin 1. kohtaan. Lyhenne *LVI* on kirjoitettu isoin kirjaimin. Eivätköhän pienet riittäisi niin kuin *atk*:ssakin. PS:n ensimmäisessä osassa oli päähakusanana *jatsi* ja sen rinnakkaismuotona *jazz*. Nyt on päähakusanana edelleen *neekerijatsi*, mutta sen rinnakkaismuotona *neekerijazz*. Ainoana on myös *jazzlevy*. Artikkelissa *riff* sanotaan sitä käytettävän *jazzissa*, ei *jatsissa*. Olisin toivonut myös selvää kantaa siitä, kuinka kirjoitetaan sana *rockyhtye*. Artikkeleissa *lavashow*, *levy* ja *magneetti* on *rock-yhtye*, mutta itse hakusanana *rockyhtye*.

Jälleen on otettava puheeksi eräiden sanojen ääntäminen. Samassa *mafioso* ääntämisoheje [mafioo'zo] on hienostelua, [mafiooso] riittäisi. Kuka on kuullut paitabaarisaa tai kangaskaupassa asiakkaan tai myyjän ääntävän tekstiilitermit *non-iron* ja *non-woven* [nonaiən] ja [nonvouvən]? Teoksen tyylikkäässä typografiassa häiritsee vain yksi asia. En pidä onnistuneena, että kursivitekstissä on pystyjä selitteitä, esim. s.v. *perä* esimerkki *Hän piti perää* [= oli viimeisenä] *koko juoksun ajan*. Hakasulkeissa oleva lisä osoittaa, että se ei kuulu itse tekstiin; senkin olisi voinut kursivoida. Tämä tuottaa sellaisen erikoisuuden kuin esimerkiksi *Oikaise ruotosi* [= selkäsi, kohenna ryhtiäsi]!, jossa pysty hakasulku ja kursii-

vihuutomerkki joutuvat vierekkäin. Vanhat typografirit eivät hyväksy moista kvasiperfektionismia. Rajakohtaa osoittava viiva (*Pelitilanne oli tauolla 1–1*) on ylen pitkä, peräti kolme millimetriä. Tietokoneiden myötä henkiin jäänee vain yksi viiva nykyisten kolmen asemesta.

Verbistä *omistaa* mainitaan tavanomaisen omistusten lisäksi elatiivimerkitys »miehen ja naisen kiinteästä suhteesta; vanh. sukupuoliyhdynnästä». Esimerkkinä on Emma-valssin säe *Minä omistin sinut, sinä omistit minut*. Pidän tulkintaa kirjallisuustieteellisesti liian rohkeana; sitä paitsi omassa lähteessäni säe kuuluu *Sinä omistit minut, minä omistin sinut*. Ehkäpä kansansävelmästä on useampia toisintoja. Toimenkin pieni huomautus: s.v. *räytyä* siteerataan tangoa Tulisuu delma: *Sun tules liekeissä mun sydämeni räytyy*. Oikea sitaatti kuuluu täydellisenä: *Tuo huultes kuuma valhe uskoa mun täytyy, sun tules liekeissä k u n sydämeni räytyy*. Näin myös Olavi Virta laulaa.

Jotain kertoo kielestä (ja toimittajista) myös artikkeleiden laajuus. Toisen osan pisimmät artikkelit ovat seuraavat (pituudet tasoitettuja senttimetrejä): *olla* (119), *ottaa* (71), *pitää* (65), *puoli* (44), *mikä* (43), *maa* (40), *pää* (39), *niin* (35), *päivä* (35), *laskea* (34), *mennä* (34), *maailma* (32), *panna* (30), *oma* (29), *lyödä* (27), *oikea* (27), *osa* (26), *merkki* (25), *nousta* (25), *muoto* (24), *paikka* (24), *mieli* (23), *mies* (22, mutta *nainen* vain 7,5), *nähdä* (22), *paha* (22), *pohja* (22), *painaa* (21), *pitkä* (21), *matka* (20), *merkitä* (20), *nimi* (20), *puhua* (20), *raja* (20), *loppu* (19), *oma* (19), *palaa* (19), *piste* (19), *musta* (18), *parempi* (18) ja *pehmeä* (18). Frekvenssisanakirjan mukaan hakusanoista 13 kuuluu sadan yleisimmän joukkoon. Näin ollen taajuussanaston ja PS:n kesken on korrelaatiota niin kuin kasvatustieteilijät sanovat; toisaalta taas taajuuslaskennan ja leksikografian lähtökohdat ovat erilaisia. Huomattava poikkeus on 27:nneksi yleisin sana *minä*, jota PS:ssa on vain kymmenisen senttiä. Mutta *olla*-verbiä on siis 1,2 metriä; pituusennätys ei tietystikään ole yllätys, koska verbi esiintyy suo-

messa tiuhimpaan. Tuo laaja artikkeli ei ole ainostaan sanakirjan pisin vaan myös sisälökökään. NS:n monikymmeninen luokitus ja hienonhieno jaotus on nyt tiivistetty ja yhdistetty onnistuneesti 26 päämerkitykseen, joista monissa on vielä alakohtia. Merkitykseen 13 on otettu *olla*-verbi luonnehtimassa varsinkin adjektiivipredikaatiivin avulla lauseen subjektia jonkinlaiseksi. NS:sta on kelpuutettu esimerkit *Kengät ovat ruskeat, Komea on talo!, Tarkoituksen pitäisi olla selvä ja Isä käski pojan olla ahkera*. Valitettavasti NS:n aforismi *Onni ei ole pysyvää* on nyt korvattu toteamuksella *Sellaista elämä on*. Merkityksen 20 mukaisesti *olla*-verbi ilmaisee mm. olosijassa olevan tms. määritteen kanssa jonkun hetkellistä (tavallisesti ei pysyvää) tilaa tai asemaa, jota valaisevat esimerkit *olla sairaana, kuumeessa, humalassa, sijaisena* (puuttuu *ministerinä*). Epätasällisesti sanotaan kohdassa 25, että lausetyypin *Ja nimi oli* imperfekti tarkoittaisi kohteliasta puhesävyä. Täsmällisemmin sanottuna kysymyksessä on suhteutuksen imperfekti.

Perussanakirjan toinen osa on pätevä näyttö suomalaisen leksikografian tasosta. Nykyinen suomi on siihen pohditusti kirjattuna, vaikka kieli tietysti elääkin puheessa. Siitä pääsen jälleen vanhaan toiveeseeni: koska tehdään puhe-suomen sanakirja? Vaikka jo PS:n ensimmäinen osa oli vankkaa tekoa, tuntuu siltä, että toinen osa on vielä vankempaa työtä. Karttunut leksikografinen kokemus näkyy sanaston poiminnassa, määrittelyssä ja esimerkeissä. Sanakirjatyö on arkista ja ankaraa puurtamista, mutta joskus toimittaja voi väikäyttää leksikografista huumoria, josta hauskin esimerkki on s.v. *palindromi: Atte-kumiorava, varo imuketta!*

KALEVI KOUKKUNEN

Akateemista tekstiä suomeksi ja englanniksi

MINNA-RIITTA LUUKKA – PIRKKO MUIKKU-WERNER: *Kielenhuollosta tieteelliseen kirjoittamiseen. Katsaus korkeakoulujen kirjallisen viestinnän opetukseen*. Korkeakoulujen kielikeskuksen julkaisuja n:o 45. Jyväskylän yliopisto. Korkeakoulujen kielikeskus. Jyväskylä 1992. 90 s.

EIJA VENTOLA – ANNA MAURANEN: *Tieteellinen kirjoittaminen englanniksi: tekstilingvistinen näkökulma opetukseen*. Korkeakoulujen kielikeskuksen julkaisuja n:o 42. Jyväskylän yliopisto. Korkeakoulujen kielikeskus. Jyväskylä 1992. 149 s.

MINNA-RIITTA LUUKKA: *Akateemista metadiskurssia. Tieteellisten tekstien tekstuaalisia, interpersonaalisia ja kontekstuaalisia piirteitä*. Korkeakoulujen kielikeskuksen julkaisuja n:o 46. Jyväskylän yliopisto. Korkeakoulujen kielikeskus. Jyväskylä 1992. 201 s.

Viime aikoina Suomessa on innostuttu angloamerikkalaistyyppisestä kirjoittamisen opetuksesta ja tutkimuksesta. Siinä peruslähtökohtana on, että tekstin hyvyys tai huonous ei suinkaan riipu yksinomaan sen kieliopillisesta ja kielenhuollollisesta virheittämyydestä tai virheellisyydestä. Olenaisempaa on tekstin kokonaisrakenne, viittausten selkeys, tekstin eri osien välisten suhteiden selkeä osoittaminen ym. tällaiset luettavuuteen laajemmalla kuin lausetasolla vaikuttavat seikat.

Korkeakoulujen kielikeskuksen julkaisusarjassa on ilmestynyt kolme akateemiseen kirjoittamiseen liittyvää julkaisua. Ensimmäiseksi käsittelen selvitystä korkeakoulujen kirjallisen viestinnän opetuksesta, sitten raporttia, joka esittelee tutkimushanketta, jossa tutkitaan suomalaisten tieteellistä kirjoittamista englanniksi, ja viimeiseksi tutkimusta tieteellisten tekstien metadiskurssista.

Minna-Riitta Luukka ja Pirkko Muikku-